

Т.О. Лещотна, студ. (*ХДУХТ, Харків*)

Науковий керівник – канд. іст. наук, проф. **А.С. Міносян** (*ХДУХТ, Харків*)

П. СКОРОПАДСЬКИЙ ЯК ВИДАТНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ДІЯЧ УКРАЇНИ

Головним змістом утворення нової держави було збереження самостійної України. За словами Д. Дорошенка, треба було, «щоб і при новому курсі політика держави зосталась національно українською, треба, щоб і нові форми української державності були заповнені національним змістом», щоб «вдержалася сама суть національно-державна ідея українська».

Гетьманщина, на його думку, й була якраз найбільш національною, історично виробленою формою спеціально українського державного ладу. Він вбачав в цьому не кінець української державності, а щонайбільше зміну її форми. Події 29 квітня 1916 р. були оцінені сучасниками як державний переворот. Із цим можна певним чином погодитись, і доказами того, що Українська держава виникла в умовах розриву зі старими нормами установчого процесу, є порушенням принципів легітимності влади, які існували в період українського народу та закони про тимчасовий державний устрій від 29 квітня 1918 р. фактично ліквідували закони Центральної Ради, бо вони регулювали ті ж відносини в основних сферах суспільного життя, що і закони колишнього законодавчого органу. Було прийнято також ряд інших законів, наприклад, Закон про громадянство Української держави від 2 липня 1918 р., Закон про утворення Державного сенату від 8 липня 1918 р., Закон про ліквідацію закону 9 січня 1918 р. про національно-персональну автономію та ін., які заперечували попередню законодавчу діяльність УНР. Гетьман П. Скоропадський намагався надати своїй владі законного характеру. Доказом цього служить вже згадувана Грамота до всього українського народу від 29 квітня 1918 р., де гетьман намагається показати, що попередня влада була неефективною, антинаціональною, а нова влада може забезпечити ефективне функціонування держави. Незважаючи на певні розбіжності щодо правових норм виникнення Гетьманщини, відсутність ознак легітимності влади, для Української держави цього періоду були характерні всі складові елементи держави – територія, населення, влада, і тому її можна вважати складовою частиною процесу відродження українською національною державності, що відбувався в 1917–1920 рр.

За час існування гетьманщини було зорганізовано на новий лад Українську державу, скасовано націоналізацію великих маєтків та культурну автономію, введення окремої категорії громадян-козаків та ін. Якщо Центральна Рада мала офіційні дипломатичні стосунки лише з

Німеччиною, Австро-Угорщиною та Османською імперією, то Гетьманщина обмінялася посольствами з 12 країнами. Було приєднано до Української держави Крим, підготовлено всі заходи для прилучення Кубанщини тощо.

Особливо вражаючими були успіхи в галузі культури і освіти. Так, в більшості шкіл було введено українську мову, засновано близько 150 нових гімназій, в тому числі у сільських районах, відкрито два українських університети та Українську академію наук, засновано національний архів та бібліотеку тощо. Проте влада не мала підтримки з середини країни. Відмова політичних партій взяти участь у розбудові гетьманської держави, не задоволення безземельних та малоземельних селян гетьманською аграрною політикою не сприяли створенню і функціонуванню держави П. Скоропадського. Зміна орієнтації на проросійську, про що було відкрито заявлено 1 листопада 1918 р. прискорило початок повстання проти гетьмана, яке таємно готувалося вже з вересня 1918 р. частиною діячів УНР на чолі з В. Винниченком. Сам гетьман вже довгий час шукав підтримки чи то з боку Антанти, чи то з боку Добровольчої армії, намагаючись повернути колишню владу, закінчивши власне життя на чужині в 1945 р. під час бомбардування баварської станції Пляттинг авіацією союзників.

Та, незважаючи на це все, Гетьманщина була складовою частиною процесу відродження української національної державності, що відбувався в 1917–1920 рр. Її значення полягало в ознайомленні й навіть залученні на підтримку ідеї української державності деяких представників значно русифікованої соціально-економічної верхівки України. Якби Скоропадський утримався, він, можливо повернув би на бік української державності найпродуктивніше населення країни, не залишаючи її в залежності від ідеологічної секти, тобто національно свідомої української інтелігенції. Великого сенсу набувають слова Д. Дорошенка про те, що «це була доба організації Української держави не «кустарними» способами, як було до того часу, а методами чисто державними».